

وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ
الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا
عَبِيدِينَ ﴿٧٣﴾ وَلَوْ طَآءَا تَيْنُهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ
الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيثَاتِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ
فُسِّقِينَ ﴿٧٤﴾ وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾
وَنوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ
الْكُرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾ وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧٧﴾
وَدَاوُدَ وَ سُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ
فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ ﴿٧٨﴾ فَفَهَّمْنَاهَا
سُلَيْمَانَ وَكُلًّا ؕ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَ سَخَّرْنَا مَعَ
دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ ﴿٧٩﴾ وَعَلَّمْنَاهُ
صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ
شَاكِرُونَ ﴿٨٠﴾ وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ
إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ ﴿٨١﴾

درس دهم

احیای ارزش‌های راستین

در درس قبل با شرایط اجتماعی، فرهنگی و سیاسی عصر ائمه اطهار علیهم‌السلام آشنا شدیم. در این درس می‌خواهیم بدانیم :
امامان بزرگوار علیهم‌السلام در آن شرایط سخت چگونه مسئولیت‌های مربوط به مرجعیت دینی را به انجام رساندند؟
اقدامات ایشان چه تأثیری در جامعه اسلامی داشت؟

پاسخ تفکر در حدیث صفحه ۱۲۳

حضرت علی (ع) راه نجات را رجوع به اهل دین می‌دانند که حکم و نظرشان نشان دهنده دانش آن هاست و هرگز با دین مخالفت نمی‌کنند.

۱. حضرت علی (ع) بر چه اساسی سرنوشت و آینده جامعه اسلامی را نابسامان پیش بینی می کرد؟ رفتار مسلمانان
۲. حضرت علی (ع) سعادت و یافتن راه رستگاری را مشروط و معلول چه می دانست؟ شناسایی پشت کنندگان به قرآن

امیرالمؤمنین علی علیه السلام وقتی رفتار مسلمانان روزگار خود را مشاهده می کرد، با روشن بینی و درک عمیقی که از نتیجه رفتارها و وقایع داشت، سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی را پیش بینی می کرد و در زمان های مختلف و در سخنرانی های متعدد، مسلمانان را نسبت به عاقبت رفتارشان بیم می داد.^۱ آن امام در یکی از سخنرانی ها، خطاب به مردم فرمود:

«به زودی پس از من، زمانی فرا می رسد که در آن زمان، چیزی پوشیده تر از حق و آشکارتر از باطل و رایج تر از دروغ بر خدا و پیامبرش نباشد. نزد مردم آن زمان، کالایی کم بهتر از قرآن نیست، وقتی که بخواید به درستی خوانده شود و کالایی رایج تر و فراوان تر از آن نیست، آن گاه که بخواهند به صورت وارونه و به نفع دنیا طلبان معنایش کنند، در آن ایام، در شهرها، چیزی ناشناخته تر از معروف و خیر و شناخته شده تر از منکر و گناه نیست.»

امام پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آنها فرمود:

«در آن شرایط، در صورتی می توانید راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا پشت کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید و وقتی می توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که پیمان شکنان را تشخیص دهید؛ و آن گاه می توانید پیرو قرآن باشید که فراموش کنندگان قرآن را بشناسید.»

آن گاه امیرمؤمنان علیه السلام، راه حل نهایی را بیان می کند و می فرماید:

«پس همه اینها را از اهلش طلب کنید. آنان اند که نظر دادن و حکم کردنشان، نشان دهنده دانش آنهاست، و هرگز با دین مخالفت نمی کنند و در دین اختلاف ندارند».^{۲،۳}

پیش بینی امام علی (ع) از اوضاع نابسامان جامعه و بازگشت به دوران جاهلیت

تفکر در حدیث

۱- با تأمل در سخنان امیرالمؤمنین علیه السلام، سه مورد از نشانه های بازگشت مسلمانان به دوره جاهلیت را بیان کنید.

(الف) پوشیده شدن حق، آشکار شدن باطل

(ب) ناشناخته بودن معروف در جامعه و شناخته شدن منکر

(ج) رواج دروغ بر خدا و پیامبرش و کم بها شدن قرآن

۲- برای نجات از گمراهی و تشخیص راه حق، امیرالمؤمنین علیه السلام چه پیشنهادی را به مردم می دهد؟ صفحه ۱۲۲

۳- فکر می کنید مصداق پیشنهاد امام چه کسانی اند؟ امامان معصوم (ع).

۱- برخی از این سخنرانی ها در نهج البلاغه، از جمله در خطبه های ۹۸، ۱۴۷، ۱۵۱، ۱۵۴، ۱۵۶، ۱۵۸ و ۱۶۷ آمده است.

۲- نهج البلاغه، قسمت هایی از خطبه ۱۴۷.

۳- حفظ کردن عین سخنان امیرالمؤمنین علیه السلام ضروری نیست. فقط می توان سؤالاتی مشابه با فعالیت «تفکر در حدیث»، از این سخنان طراحی کرد.

۳. حضرت علی (ع) وفادار ماندن بر عهد خود با قرآن را مشروط و معلول چه می دانست؟ شناسایی پیمان شکنان

۴. حضرت علی (ع) پیرو قرآن بودن را مشروط و معلول چه می دانست؟ شناسایی فراموش کنندگان قرآن.

۵. با حاکم شدن بنی امیه بر مردم، امامان به شیوه های گوناگون با آن ها مبارزه کردند. ص ☒ غ ☐

۶. تلاش و مجاهدت امامان در مقابله با تحریفات و انحرافات در قالب چه مسئولیت هایی بود؟

پاسخ: ۱. اقدامات مربوط به مرجعیت علمی ۲. اقدامات مربوط به ولایت ظاهری.

همان طور که در درس قبل خواندیم، به علت عدم توجه مسلمانان به هشدارهای امیرالمؤمنین علی (ع)، آنچه آن امام پیش بینی می کرد، به وقوع پیوست؛ بنی امیه بر مردم حاکم شد و بار دیگر، دنیای اسلام را تا حدود زیادی به جاهلیت بازگرداند. آنان به نام اسلام و جانشینی پیامبر (ص)، اهل بیت گرامی ایشان و مجاهدان راه حق را یا شهید کردند، یا به زندان انداختند، یا در سخت ترین شرایط زندگی قرار دادند. با وجود این شرایط سخت و بحرانی، ائمه اطهار (ع) از پناهنشستند و به شکل های گوناگون با این حاکمان مبارزه کردند و در مقابل تفسیرهای غلط از اسلام و تحریف دین، آموزه های قرآن و سخنان واقعی پیامبر را در اختیار جامعه قرار دادند.

اکنون به برخی از اقدامات ائمه اطهار (ع) در راستای تعلیم دین و مرجعیت دینی آنان می پردازیم:

۷ (۱- تعلیم و تفسیر قرآن کریم): در حالی که حاکمان زمان به افراد فاقد صلاحیت میدان می دادند تا قرآن را مطابق با اندیشه های باطل خود تفسیر کنند، امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می آوردند، معارف این کتاب آسمانی را بیان می کردند و رهنمودهای آن را آشکار می ساختند. در نتیجه این اقدام، مشتاقان معارف قرآنی، توانستند از این کتاب الهی بهره ببرند) ۷

بیشتر بدانیم

۱- برخی از شاگردان و مفسران تعلیم یافته ائمه اطهار (ع) عبارت اند از: عبدالله بن عباس، عبدالله بن مسعود، جابر بن عبدالله انصاری، سعید بن جبیر، مجاهد بن جابر مکی، طاووس بن کیسان، رفیع بن مهران، جابر بن یزید جعفی، اسماعیل بن عبدالرحمن کوفی، ابوسعید حسن بصری، قتاده و ابوصالح باذان.^۱

۲- نمونه های فراوانی از تفسیرهای ناروای افراد، فاقد صلاحیت و اقدامات روشنگرانه ائمه اطهار (ع) در تاریخ نقل شده است که به یک مورد اشاره می کنیم:

در زمان برخی از ائمه اطهار (ع) گروهی پیدا شدند که گمان می کردند خداوند جسم دارد. آنان برای اثبات اندیشه خود از بعضی عبارت های قرآن نظیر «يَسُدُّ اللَّهُ فَوْقَ آيَدِهِمْ: دست خداوند بالای دست هایشان است»^۲ کمک می گرفتند.

امامان بزرگوار توضیح می دادند که آیات قرآن را با آیه های دیگر باید تفسیر کرد. قرآن کریم می فرماید: «لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ: هیچ چیزی مانند او [خدا] نیست»؛ پس، نمی توان دستی مانند دست انسان ها برای خدا تصور کرد. در عربی، ید علاوه بر دست، به معنای قدرت هم به کار می رود. بنابراین، تفسیر آیه این است که قدرت خداوند از همه قدرت ها برتر است.

۷. اقدامات ائمه ی اطهار در راستای مرجعیت دینی را نام ببرید و هر کدام را توضیح دهید؟

۸. حدیث زنجیره ی طلایی از کیست؟ و چه کسی راوی و بیان کننده ی آن در نیشابور بود؟

پاسخ: حدیث زنجیره ی طلایی یک حدیث قدسی و از خداوند است - توسط امام رضا (ع) در نیشابور

۹. حدیث زنجیره ی طلایی را بنویسید؟

۷ (۲- حفظ سخنان و سیره پیامبر ﷺ: ~~درس قبل دیدیم~~ که بعد از رحلت رسول خدا ﷺ، نوشتن سخنان ایشان ممنوع شد و این ممنوعیت چه آثار زیان باری برای مسلمانان داشت. البته امیرالمؤمنین علیه السلام و حضرت فاطمه علیها السلام به این ممنوعیت توجه نکردند و سخنان پیامبر را به فرزندان و یاران خود آموختند و از آنان خواستند که این آموخته ها را به نسل های بعد منتقل کنند) ۷

دانش تکمیلی ۱

برای مطالعه نمونه ای از توجه حضرت فاطمه علیها السلام به حفظ و نگهداری سخنان پیامبر ﷺ به سایت گروه قرآن و معارف، بخش «دانش تکمیلی» مراجعه کنید.

نمونه

حدیث زنجیره طلایی

هنگامی که امام رضا علیه السلام به اجبار مأمون از مدینه به مرو پایتخت حکومت این خلیفه عباسی می رفت، در مسیر حرکت خود به نیشابور رسید. هزاران نفر از مردم به استقبال ایشان آمده بودند و گروه زیادی از آنان، قلم هایشان را آماده کرده بودند تا هرچه امام می گوید، بنویسند و برای خود و آیندگان نگه دارند. وقتی امام در جمع مردم قرار گرفت، به امام علیه السلام اصرار کردند تا برایشان سخن بگوید. امام به آنان فرمود:

«من از پدرم، امام کاظم علیه السلام شنیدم و ایشان از پدرش، امام صادق علیه السلام و ایشان از پدرش، امام باقر علیه السلام و ایشان از پدرش، امام سجاد علیه السلام و ایشان از پدرش، امام حسین علیه السلام و ایشان از پدرش، امام علی علیه السلام و ایشان از رسول خدا ﷺ شنید که فرمود: خداوند می فرماید:

۹ (كَلِمَةُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ عَذَابِي؛

کلمه لا اله الا الله قلعه محکم من است، هرکس به این قلعه محکم من وارد شود، از عذاب من در امان می ماند) ۹

پس از اندکی درنگ، امام فرمود:

بِشُرُوطِهَا وَ أَنَا مِنْ شُرُوطِهَا! ۱۰ اما به شرط های آن، و من از جمله شرط های آن هستم.

۱۰ (مقصود امام علیه السلام این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست، بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می شود) ۱۰

۱۰. امام رضا (ع) پس از بیان حدیث زنجیره ی طلایی فرمودند: بِشُرُوطِهَا وَ أَنَا مِنْ شُرُوطِهَا مقصود ایشان از این

جمله چه بود؟

۱۱. نحوه ی بیان حدیث زنجیره ی طلایی توسط امام رضا (ع) نشان دهنده ی چیست؟

۱۲. چرا حدیث زنجیره ی طلایی به این نام مشهور شد؟

۱۳. نام دیگر حدیث زنجیره ی طلایی است. پاسخ: سلسله الذهب

۱۱) نحوه بیان این حدیث نشان می دهد که چگونه احادیث رسول خدا ﷺ، از امامی به امام دیگر منتقل می شده است. (این حدیث، به جهت توالی و پشت سرهم آمدن اسامی پیشوایان معصوم در آن، به حدیث سلسله الذهب (یعنی زنجیره طلایی) مشهور است) ۱۲

۷) (۳- تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو: با گسترش سرزمین های اسلامی، سؤال های مختلفی در زمینه های احکام، اخلاق، افکار و نظام کشورداری پدید آمد. ائمه اطهار علیهم السلام با تکیه بر علم الهی خود، به دور از انزوا و گوشه گیری و با حضور سازنده و فعال، درباره همه این مسائل اظهار نظر می کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره مند می ساختند) ۷ (ثمره این حضور سازنده، فراهم آمدن کتاب های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار علیهم السلام در کنار سیره پیامبر و قرآن کریم است. در میان این کتاب ها می توان از کتاب «نهج البلاغه» از سخنان حضرت علی علیهم السلام و کتاب «صحیفه سجاده» از دعا های امام سجاد علیهم السلام، نام برد) ۱۴ علاوه بر این، دانشمندان اسلامی و راویان حدیث، سخنان رسول خدا ﷺ و ائمه اطهار علیهم السلام را در مجموعه هایی گرد آوردند که مهم ترین آنها عبارت اند از: ۱۵ «کافی» از کلینی، «من لایحضره الفقیه» از شیخ صدوق، «تهذیب» و «استبصار» از شیخ طوسی. به این چهار کتاب، «کتب اربعه» می گویند) ۱۵

بیشتر بدانیم

قانون باز نشستگی

حکومت اسلامی در زمان امیرالمؤمنین علی علیه السلام توسعه پیدا کرده بود و این مسئله موجب پدید آمدن شغل های زیادی در جامعه شده بود؛ در نتیجه روابط اقتصادی تغییر زیادی کرده و جامعه نیازمند قوانین جدیدی بود که متناسب شرایط جدید باشد.

به عنوان نمونه، روزی امیرالمؤمنین علی علیه السلام در حال گذر از کوچه پس کوچه های کوفه بود که نگاهش به پیرمردی افتاد که در گوشه ای نشسته و دست نیاز به سوی مردم بلند کرده است. امام از کسانی که آنجا حاضر بودند پرسید: این مرد کیست و چرا گدایی می کند؟ حاضران با بی اعتنائی گفتند: مسیحی است!

امام فرمود: «تا وقتی توانایی داشت، از او کار کشیدید و اکنون او را به حال خود وا گذاشته اید؟! برعهده حکومت است که تازنده است، هزینه او را برعهده بگیرد. بروید از بیت المال به او مستمری بدهید». ۱ بدین ترتیب، امیرالمؤمنین علی علیه السلام «قانون باز نشستگی» را به عنوان یک وظیفه اسلامی پیشنهاد کرد و خودش هم آن را به اجرا درآورد.

۱۴. ثمره ی حضور ائمه در جامعه و پاسخگویی آنها به مسائل جدید چه بوده است مثال بزنید؟

۱۵. کتب اربعه را با نام نویسنده آن ها بنویسید.

۱۶. کدام یاران برجسته ی پیامبر (ص) پس از رحلت ایشان، گرد امام علی (ع) جمع شدند؟
۱۷. شاگردانی که حضرت علی (ع) تربیت کردند را نام ببرید و زمینه ی فعالیت هر کدام را بنویسید.
۱۸. اسامی نفر از شاگردان و یا روایان امام سجاد (ع) در تاریخ ثبت شده است. پاسخ: ۱۷۰ نفر
۱۹. دو تن از شاگردان برجسته امام سجاد (ع) را ذکر کنید.

۷ (۴- تربیت شخصیت‌های اسلامی: یکی از اقدامات مهم ائمه اطهار علیهم‌السلام تربیت شاگردان و دانشمندان برجسته و بزرگ بود. آنان شخصیت‌های برجسته‌ای تربیت کردند که در علم، ایمان، تقوا و جهاد در راه خدا سرآمد انسان‌های زمان خویش بودند و اندیشه‌های اسلام راستین را در میان مسلمانان گسترش دادند.) ۷

نمونه‌هایی از شخصیت‌های اسلامی

یاران برجسته رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم مانند ع سلمان فارسی، عمار، ابوذر و مقداد رضی‌الله‌عنهم پس از رحلت آن بزرگوار، گرد امام علی علیه‌السلام جمع شدند. آن امام علاوه بر توجه به آنان، گروه زیادی از انسان‌های دانشمند، مجاهد و صاحب فضیلت مانند ع اویس قرنی، کمیل بن زیاد، میثم تمار و ع رشید هجری (پیشروان عرفان و معنویت)، عبدالله بن عباس (مفسر قرآن کریم)، مالک اشتر و محمد بن ابی‌بکر (پیشتازان جهاد و مبارزه) را که در پایه‌گذاری فرهنگ اسلامی نقش برجسته‌ای داشتند، تربیت کرد.) ۱۷

همچنین امام سجاد علیه‌السلام در شرایط سخت بعد از قیام عاشورا با صبر و بردباری و هوشیاری، بار دیگر علاقه‌مندان به اهل بیت علیهم‌السلام را گرد آورد و به تعلیم آنان پرداخت. اسامی ۱۷۰ نفر از شاگردان امام سجاد علیه‌السلام یا کسانی که از ایشان حدیث نقل کرده‌اند، در تاریخ ثبت شده است. در میان آنان، شخصیت‌های برجسته‌ای چون ع ابو حمزه ثمالی و سعید بن جبیر رضی‌الله‌عنهم قرار داشتند که در دانش و تقوا و بصیرت و جهاد نام‌آور بودند. سعید بن جبیر به سبب پیروی از امام، به وسیله فرماندار بنی‌امیه به صورتی فجیع به شهادت رسید.

دوران امام باقر علیه‌السلام به بعد، عصر شکل‌گیری و حضور اندیشه‌های گوناگون و مذاهب مختلف در جامعه بود به گونه‌ای که حتی منکران خدا به ترویج افکار خود می‌پرداختند. همان‌گونه که در تاریخ نقل کرده‌اند مأمون عباسی، میان صاحبان مذاهب و ادیان، جلسات مناظره تشکیل می‌داد و خود به تماشا و داوری می‌نشست. در این شرایط، ائمه اطهار علیهم‌السلام به تربیت افرادی متخصص در زمینه‌های اعتقادی، علمی و فقهی اقدام کردند که سرآمد دانشمندان زمان خود بودند.

بیشتر بدانیم

برخی از شاگردان ائمه

ابو حمزه ثمالی (عالم و محدث)، هشام بن حکم (متفکر و توانا در مناظره)، جابر بن حیان (شیمی‌دان نامی که او را پدر علم شیمی نامیده‌اند)، مؤمن طاق (متخصص در عقاید دین)، هشام بن محمد (مورّخی که بیش از دویست کتاب تألیف کرد)، فضل بن شاذان (فقیه، محدث و متکلم) و احمد بن محمد برقی

۲۰. کدام شاگرد امام سجاد (ع) به سبب پیروی از آن امام توسط فرماندار بنی‌امیه به صورتی فجیع به شهادت رسید؟ پاسخ: سعید بن جبیر

۱۲۷

۲۱. کدام زمان، عصر شکل‌گیری و حضور اندیشه‌های گوناگون و مذاهب مختلف در جامعه بود به گونه‌ای که منکران خدا نیز به ترویج افکار خود می‌پرداختند؟ پاسخ: دوران امام باقر (ع) به بعد

۲۲. کدام خلیفه ی عباسی میان صاحبان مذاهب و ادیان، جلسات مناظره تشکیل می‌داد؟ پاسخ: مأمون

۲۳. بهره‌مندی از محضر ائمه‌ی اطهار (ع) فقط مختص به شیعیان بود. ص ☐ غ ☒
۲۴. افراد غیر شیعه‌ای که از محضر ائمه‌ی اطهار (ع) با ذکر مذهب‌شان استفاده می‌کردند را نام ببرید؟

(از شاگردان امام جواد علیه السلام و امام هادی علیه السلام که بیش از یکصد کتاب تألیف کرد) از جمله این دانشمندانند. در تاریخ، اسامی چهارصد تن از شاگردان امام صادق علیه السلام که دارای کتاب‌اند، درج شده است. همچنین از یکصد و ده تن از شاگردان و کسانی که از امام جواد علیه السلام حدیث نقل کرده‌اند، در کتاب‌های تاریخ نام برده شده که در میان آنان، نام کسانی چون علی بن ابراهیم مهزیار اهوازی را که بیش از سی جلد کتاب تألیف کرده است، می‌توان دید.

ص ☒ غ ☐

بهره‌مندی از محضر ائمه‌ی اطهار علیهم السلام به شیعیان اختصاص نداشت و هر طالب علمی با شرکت در جلسات درس آنان می‌توانست از دانش آن بزرگواران استفاده کند. ^{۲۴} (ابوحنیفه، امام مذهب حنفی، محمد بن ادریس، امام مذهب شافعی، مالک بن انس، پیشوای مذهب مالکی و نیز سفیان ثوری، از جمله کسانی‌اند که از محضر امامان بزرگوار، بهره علمی برده‌اند). ^{۲۴}

دانش تکمیلی ۲

برای آشنایی با دیدگاه پیشوایان اهل سنت در خصوص شخصیت و مقام علمی امامان به سایت گروه دینی بخش «دانش تکمیلی» مراجعه کنید.

به هر ترتیب، تلاش ائمه سبب شد تا حقیقت اسلام برای جویندگان حقیقت پوشیده نماند و کسانی که طالب حقیقت‌اند بتوانند در میان انبوه تحریفات به تعلیمات اصیل اسلام دست یابند و راه حق از باطل را تشخیص دهند. همچنین تعلیمات گران قدر ائمه‌ی اطهار علیهم السلام ذخیره‌ی بزرگی از علم و دانش دین برای آیندگان پدید آورد که مجتهدان و دانشمندان در همه‌ی زمان‌ها بتوانند از این ذخیره‌ی بزرگ استفاده کنند و احکام اسلام را مطابق با زمان برای مردم بیان نمایند.

بیشتر بدانیم

طاووس یمانی، یکی از شخصیت‌های شجاع و سخنوری بود که در مکتب تربیتی امام سجاد و امام باقر علیه السلام تربیت شده بود و با آیات قرآن و سخنان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به خوبی آشنا بود. روزی هشام بن عبدالملک، حاکم اموی، به قصد حج وارد مکه شد و خواست که با برخی از بزرگان و شخصیت‌های قدیمی که آشنایی بیشتری با سخنان پیامبر دارند، ملاقات کند.

طاووس یمانی را حاضر کردند. طاووس که هشام را غاصب خلافت و ظلم کننده به مردم به شمار می‌آورد، وقتی که وارد شد، کفش خود را جلوی هشام از پا درآورد و به جای اینکه بگوید: «السلام علیک یا امیرالمؤمنین»، به گفتن «السلام علیک» قناعت کرد و منتظر اجازه نشستن نشد و فوراً در مقابل هشام نشست و پیش از اینکه هشام از او احوالپرسی کند، طاووس به عنوان احوالپرسی گفت: «هشام، حالت چطور است؟» رفتار طاووس، هشام را سخت خشمناک ساخت. رو به او کرد و گفت: «این چه کاری است که در حضور من کردی؟» طاووس گفت: «چه کردم؟»؛ هشام گفت: «چه کرده‌ای؟! کفش‌هایت را جلوی من درآوردی، مرا امیرالمؤمنین خطاب نکردی، بدون اجازه من نشست و این گونه توهین‌آمیز از من احوالپرسی کردی».

طاووس یمانی گفت: «اما اینکه کفش‌ها را در حضور تو درآوردم، برای این بود که من روزی پنج‌بار در حضور خدا کفشم را درمی‌آورم و او از این جهت بر من خشم نمی‌گیرد. اما اینکه تو را امیرمؤمنان نخواندم، چون تو واقعاً امیر همه مؤمنان نیستی و برخی از مؤمنان از حکومت تو ناراضی‌اند. اما اینکه من تو را با نام خودت «هشام» صدا زدم، برای این بود که خداوند در قرآن کریم، پیامبرانش را با اسم داوود، یحیی، عیسی علیهم‌السلام و مانند آن صدا می‌زند و توهینی هم تلقی نمی‌شود. اما اینکه چرا در حضور تو پیش از اجازه‌ات نشستم، برای این بود که از امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام شنیدم که فرمود: «اگر می‌خواهی مردی از اهل آتش را ببینی، نظر کن به کسی که خودش نشسته و مردم در اطرافش ایستاده‌اند».

هشام که حاضر جوابی او را دید، گفت: «ای طاووس مرا موعظه کن». طاووس که می‌دانست هشام از شنیدن خوبی‌های امام علی علیه‌السلام ناراحت می‌شود، گفت: «از امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب علیه‌السلام شنیدم که در جهنم مارها و عقرب‌هایی است بس بزرگ، که مأمور گزیدن امیری هستند که با مردم به عدالت رفتار نمی‌کند». طاووس این را گفت و به سرعت از کاخ هشام بیرون رفت.^۱

بررسی کنید

در درس قبل با شرایط و مشکلات اجتماعی عصر ائمه علیهم‌السلام آشنا شدیم. اکنون توضیح دهید که

اقدامات این بزرگواران، پاسخگوی کدامیک از مشکلات آن دوره بوده است؟

اقدام اول: یعنی تعلیم و تفسیر قرآن کریم، پاسخگوی مشکل تحریف اندیشه‌های اسلامی بود

اقدام دوم: حفظ سخنان و سیره‌ی پیامبر (ص)، اقدامی در مقابل ممنوعیت نوشتن حدیث بود

اقدام سوم: تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو، هم اقدامی در مقابل تحریف در معارف بود و هم

اقدامی در برابر ظهور شخصیت‌های غیر قابل اعتماد.

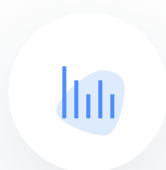
اقدام چهارم: تربیت شخصیت‌های اسلامی، اقدامی بود در مقابل ظهور شخصیت‌ها و الگوهای غیر قابل اعتماد.

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد